

odborný časopis

cena: 69 Kč / 3 €

sociální služby

Využití preterapie při péči
o duševně nemocné

Technologie

Modularita,
tvořivost a variabilita
v moderním světě

Fotografie
jako součást digitálního odkazu
klienta pobytové sociální služby

Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky
www.apsscr.cz • www.socialnisluzby.eu

ročník: XXVI.
duben 2024

me zastavit v hledání prostředků, které ji mají umožnit. [...] Každý člověk hledá dobro. [...] Tři kořeny lidské vznešenosti – rozum, který věci chápe, vůle, která se žene za dobrým, mne prospěšným, nutkání k činu, které směřuje k dobremu a je vyzbrojené usměrnit sám sebe.“

Až v roce 1948 vyšla jeho kniha Všeobecná porada o nápravě věcí lidských Vševeda. Právě zde stáří dělí na tři třídy:

1. třída: 60–75 let

Mladý senior, je třeba zeptat se sebe, co jsem doposud učinil ve prospěch svůj i v prospěch druhých. Příprava na stárnutí.

2. třída: 75–90

Vlastní stáří, je dobré nelpět na činnostech, kde už síly nestačí, umět odpočívat, ale také být příjemným starým člověkem.

3. třída: 90 a výše

Kmetství – příprava na vlastní smrt, celý život můžeme zemřít, ale ve stáří již musíme. Je vhodné uspořádat si rodinné vazby, sdělit rodině, kde chci být pohřben, komu poslat parte atd.

Já už jsem to udělala, dcera má jasné pokyny. Tělo jsem darovala pro účely pitvání a vyslovila jsem poslední přání neoživovat a v případě těžkého postižení zahájit paliativní péči, která je šetrná a umožňuje prožít poslední dny v pohodě, bez napětí.

» Kazuistika

V domácí péči jsem ošetřovala pahýl u klientky K. po amputaci levé nohy, kontrolovala fyziologické funkce, glykémii, ošetřovala stomii (stav po karcinomu tračniku), kde v důsledku operačního zásahu byla i stolice spontánní. Klientka trpěla úpornými zácpami a nic nepomáhalo. V důsledku toho, že nechtěla podstoupit další operaci, stále toužila zemřít. Žádala mne, abych jí přinesla pistoli, aby se mohla zabít. Na to jsem odpovídala, jakou chce donést barvu. Hrál jsem s ní tu hru. Přitom při odchodu se těšila na mou další návštěvu. Touha zemřít je volání po kvalitě života. Trpěla těžkou depresí, sice jí byly podávány medikamenty, ale její nálada byla pesimistická, trápily ji poruchy spánku a neměla chuť k jídlu. Byla u dcery, která se vzorně starala, napsala

Ptal se jednou vnuk svého praotce:

„Dědo, co to znamená být blahoslavený?“

Starý muž se zamyslel a pravil:

„Blahoslavení jste všichni, kteří máte pochopení pro mou pomalou chůzi a roztržené ruce a nesykáte netrpělivě, když se belhám a neumím už hezky jíst. Blahoslavení jste, kteří vidíte, že mé ucho se musí namáhat, abych porozuměl, a mluvíte se mnou pomalu a zřetelně.“

Blahoslavení jste, kteří vidíte, že mé oči jsou zkažené, mé myšlenky jsou smutné, a taktně mi pomůžete, v čem právě pomoci potřebuji.“

Blahoslavení jste, kteří se u mne zastavíte s přátelivým úsměvem a máte trochu času si

jsem jim jídelníček, aby vyprazdňování probíhalo bez problémů. Nicméně jednou v noci mi volali, že maminka vyvádí, vidí zloděje, křičí a pere se s nimi. Radila jsem jim, ať zavolají rychlou zdravotnickou pomoc. Přivolaná lékařka jí něco aplikovala, asi se ani nezeptala, kolik klientka váží, a paní K. spala 3 dny bez probuzení. Fyziologické funkce byly v normě, tak jsme to neřešily. Dcera si ráda odpočinula. Občas mám pocit, že někteří chirurgové operují za každou cenu a neradí se s týmem, který by třeba mohl zahájit paliativní péči, kde je v popředí zájmu tlumení bolesti a zabezpečení komplexní ošetrovatelské péče. Dceři dokonce jeden lékař na pohotovosti, kam jela, protože paní K. neměla týden stolicí ani spontánně, ani ve stomickém sáčku, řekl, že péči zanedbávají. Stolicí vybavovali manuálně pod narkózou. Dcera mi plakala na rameni. Její postoj, péče a láska k mamince byla na vysoké úrovni, lékař příliš brzy hodnotil. Proto říkám, máme dvě oči a uši, abychom je správně používali, a jenom jedna ústa, abychom si rozmysleli, než něco sdělíme. Jednou vyslovené nevrátíš zpět a slova se hluboce zaryjí do srdce druhého.

Takže jsem dceru učila prvky preterapie, jak reagovat při agresivitě a změně nálad. Pokud její matka křičela, že jsou u nich zloději, doporučila jsem jí odpovídat: „Mami, věřím ti, že vidíš zloděje, jak vypadají...“

Když se s ní matka prala, radila jsem dceři popisovat, co matka dělá: „Mami, držíš mě za ruce, moc to bolí.“

Máme zrcadlové buňky, které pomáhají našemu mozku reagovat na druhé lidi.

» Závěr

V komplexní péči o duševně nemocné má preterapie, jak ji koncipoval Garry Prouty, hluboký význam. Jeho důraz na vytvoření bezpečného, nenáročného emocionálního prostoru, podporu důvěry a rozvoj podpůrného vztahu slouží jako kritický předchůdce formálních terapeutických intervencí. Přijetím preterapie může komunita duševního zdraví zlepšit výsledky léčby, vybudovat silnější terapeutické aliance a lépe reagovat na jedinečné potřeby jedinců, kteří zažívají vážné problémy s duševním zdravím. ■

se mnou popovídat. A neděláte to se shovívavou ironií.

Blahoslavení jste, kteří neříkáte, že jsem starý popleta, protože pořád něco zapomínám a ztrácím.

Blahoslavení jste, kteří umíte ve mně vzbudit vzpomínky na zašlé časy a trpělivě mne vyslechnete, když si zavzpomínám na to, jak jsem byl mlád.

Blahoslavení jste, kteří dáváte najevo, že nejsem ještě odepsán a nejsem tak docela sám.

Blahoslavení jste vy všichni, kteří mi nějak ulehčujete dny stáří, které mi ještě zbývají ujít po cestě do věčného domova. Až tam dojdu, budu o vás vyprávět.“

Poradna konceptu Bazální stimulace

Na dotazy čtenářů odpovídá

PhDr. Karolína Maloňová, Ph.D.,

certifikovaná lektorka a supervizorka, jednatelka INSTITUTU Bazální stimulace podle Prof. Dr. FRÖHLICHA, s. r. o.

Dotaz:

Dobrý den, paní doktorko, mám dotaz ohledně Vaší flexibilní ortézy, se kterou pracujeme u jedné klientky, která k nám přišla již s velmi pokročilými kontrakturami všech končetin. Uživatelka je velmi křehká a drobná. Váží pouhých 39 kg. Jenže tři končetiny už má tak hodně ohnuté, že se nám ortézu podařilo dát pouze na jednu nohu, která je ze všech čtyř končetin nejvíce natažená. Uživatelka na vše nařiká a nechce vykonávat žádný pohyb, nasazená ortéza jí ale nevadí, naopak si ji chválí. Máme se snažit jí ještě něco dávat do ohybů na ty končetiny, které jsou úplně ohnuté a kde jsou kontraktury větší, nebo už ne?

A. M., vedoucí přímé péče

Odpověď:

Končetina, kde v oblasti kloubů vznikly kontraktury, je vždy velmi bolestivá. Spasticita a kontraktury jsou zdrojem bolesti. Končetina povolí tonus, když spastické svaly dostanou protitlak. K tomu účelu slouží flexibilní ortéza, která se dá popruhem hodně přitáhnout. Pokud na horní končetiny ortézu nemůžete dát, alespoň končetiny obalte do jemné deky a zkusíte vytvořit protitlak obinadlem, kterým deku zafixujete. Tlak a teplo deky by mohlo zmírnit svalové napětí a tím i utrpení klientky. Důležitá je také profylaxe dekubitů. Jedním z opatření je přerušované přikládání flexibilní ortézy. Nepřikládějte ortézu na celých 24 hodin, ale dle uvážení pečovatelského týmu třeba jen na den nebo noční hodiny. Na místo, kde hrozí riziko, že ortéza zapříčiní vznik dekubitů, můžete dát jemný polštářek, než končetinu do ortézy zabalíte. ■